בעזהשי"ת

והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה לכם ואמרתם זבח פסח הוא לה' (יב, כו).

איתא **בייטב לב** עה"פ (יב, יג) **והיה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם וגו'**, ופירש רש"י, אמר הקב"ה נותן אני את עיני לראות שאתם עסוקים במצות כו', והקשה מהו הענין דייקא במצות הדם על הפתח, מי לא סגי במה שאכלו את הפסח בלילה ההיא. וגם להבין מה שאמר אחר כך (יב כב-כח) **והגעתם אל המשקוף וגו', ויעשו בני ישראל וגו' כן עשו**, פירש רש"י אף משה ואהרן כן עשו, והוא תמוה, דמהיכא תיתי לומר שהם לא עשו כן עד שהצריך להודיע בפירוש שכן עשו.

ומבאר ע"פ מה שפירש בפסוק (יב, ח) **ואכלו את הבשר וגו' על מרורים יאכלוהו**, שצריך לאכול את הפסח כאילו היה כולו מרורים, ולא להנאת הגוף, וזה היה כוונת הלל שהיה כורכן ואוכלן יחד (פסחים קטו.), כלומר על כוונה אחת בלתי לה' לבדו, שאכל את הפסח כמו המרור שודאי אינו להנאתו. והנה לאו כל מוחא סביל דא, ויתכן אצל אנשים המונים שיאכלוהו להנאתם גם כן, ואין המצוה נעשית כמאמרה ואינה כדאי להגן, לזה צוה השי"ת מצות הדם על הפתח להגן, שזה ודאי נעשה לשם שמים, כי אין בו הנאת הגוף, מה שאין כן באכילה שיש בה הנאת הגוף.

והנה לפי זה היה מקום לומר דמי שהוא בבחינה זו שאינו אוכל הפסח להנאתו, רק לשם שמים, לא יצטרך לאות הדם, כי מצות פסח בעצמו יגן, ומשה ואהרן ודאי אכלו רק לשם שמים. אבל כבר נודע (שבת לה:) כי לא נתנה תורה דבריה לשיעורין, ובענין המעשה צריך להיות כל אפין שוין לטובה, ועוד, דהרי על כל מצוה יש רזין עילאין טמירין וגם כאן יש עוד טעמים על מצות נתינת הדם, רק שהתורה לא פירשה רק טעם הנגלה על דרך הפשוט, ולפי טעם הנסתר הכל חייבין בו, לכך גם משה ואהרן הוצרכו לעשותו, וזה שהוצרך לומר אף משה ואהרן כן עשו,

ובזה פירוש **והיה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם וגו'**,הכוונה כי מי שעושה מצוה כולו לה' אזי אין עצמותו שם כלל, אבל העושה מצוה ומכוין להנאתו גם כן, הרי הוא עצמו שם, וזהו שאמר **והיה הדם לכם לאות**, למה הוצרך לאות הדם, **על הבתים 'אשר אתם שם'**, שחשבום גם להנאת עצמם, לכן הוצרך למצות דם, שהוא כולו לשם שמים, עכתודה"ק.

ועל דרך זה אפשר לפרש הפסוק **והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה לכם**, דכוונתם לשאול על מצות הדם על המשקוף מה הטעם למצוה זו, והתשובה לזה, **ואמרתם זבח פסח הוא לד'**, דהכלית מצוה זו שתהא כולה לשם ה', וממשיך הפסוק דצריכין למצוה זו מטעם **אשר פסח על בתי בני ישראל וגו' ואת 'בתינו 'הציל**, דהיינו שחשבו שלא לשמה באכילת הפסח, והי' בבחינת 'בתינו', שהיו עצמותם שם. ובזה יבואר גם כן מה שכתב רש"י בפסוק י"א עה"פ **פסח הוא לד'**, וזה לשונו: **הקרבן הוא קרוי פסח על שם הדילוג והפסיחה שהקב"ה מדלג בתי ישראל מבין בתי מצרים וקופץ ממצרי למצרי וישראל אמצעי נמלט, 'ואתם עשו כל עבודותיו לשם שמים'**. ונתקשו המפרשים לבאר מה בעי רש"י באמרו 'ואתם עשו' וכו', ומהו השייכות בין זה לתחילת דבריו. אך על פי האמור מבואר היטב, דהדילוג והקפיצה היה בשביל שלא נתכוונו באכילת הפסח לשם שמים, ולכך נצרכו למצוות הדם על המשקוף, ועל כן מוסיף רש"י שיעשו כל עבודותיו לשם שמים, דאפילו חלק הגשמיות יהא לשם שמים.

❖ ❖ ❖

במדרש עה"פ (י, ט) **בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאנינו ובבקרנו נלך כי חג ד' לנו, ודרשו כי חג ה' לנו - זה חג הסוכות**, ולכאורה תמוה מהו שייכות חג הסוכות לכאן.

ויש לומר על פי מה המבואר בשו"ע (או"ח סי' רלא) שגם בכל ענייני הנאות העוה"ז לא יכוון להנאתו אלא לעבודת הבורא יתברך, כדכתיב (משלי ג, ו) **בכל דרכיך דעהו**, ואיתא בספה"ק דתכלית חג הסוכות להורות דאפילו הגשמיות יעשה בכוונה הראויה לשם שמים, ושבעת ימי החג רומזין על שבעים שנות האדם שיקדש כל ימיו ויעלה הגשמיות לרוחניות, וא"מ ז"ל היה רגיל לומר בשם הרה"ק מנאסוויד זצ"ל דההליכה לבית המדרש צריך להיות בזריזות, אבל מבית המדרש לביתו צריך ללכת בנחת ולא במרוצה, אמנם אם מקיים מה שאמרו **בכל דרכיך דעהו**, דאפילו בבית ג"כ יעבוד הבורא בכל מעשיו, אז **והוא יישר אורחותיך**, עכ"ד.

ועפי"ז י"ל כוונת השאלה **מה העבודה הואת לכם**, איזה עבודת ה' יש בחלק הגשמיות הנקרא 'לכם', דניחא בדברים הרוחניים בתורה ותפילה, **ואמרתם זבח פסח הוא לד'**, דהתכלית העבודה הוא, שיעשה גם העניני גשמיות לשם שמים.

ועל פי זה יובן שפיר המדרש, דפרעה אמר **לכו עבדו את ה' אלהיכם מי ומי ההולכים**, ונתכוון שרק הצדיקים העוסקים בעבודת ה' כל היום הם ילכו ויעבדו, אבל הפשוטי עם העוסקים בעניני דעלמא אינם צריכים לילך, ועל זה השיב משה **בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאנינו ובבקרנו נלך**, דגם כשאנו עוסקים באכילה ובשתיה אנו עובדים השי"ת ובכל דרכיך דעהו, לזה אמר, **כי חג ד' לנו זה חג הסוכות**, הרומז על עבודת ה' גם בחלק הגשמיות, ועל כן גם הפשוטי עם ילכו ויעבדו את ה'.

❖ ❖ ❖

ברכת מזל טוב ותודה מעומקא דליבאי
לבני היקר מו"ה **יואל** הי"ו
לרגל נישואי בנו היקר החתן המופלג **זאב** נ"י
ויה"ר שיזכה לראות רוב נחת ודורות ישרים ומבורכים
ממנו ומכל צאצאיו